

“Sol de mol”

door
Lies Steeno

Inhoud

	<i>pag</i>
1. Voorwoord	3
2. Uitwerking thema: “Mol”	4
2.1 <u>Voorbereidend gesprek</u>	4
2.2 <u>Vakgerelateerde activiteiten</u>	4
2.2.1 Wereldoriëntatie.....	4
2.2.2 Lichamelijke opvoeding.....	5
2.2.3 Beeld.....	5
2.2.4 Nederlands.....	5
2.2.5 Wiskunde.....	6
2.2.6 Huishoudelijke activiteiten.....	6
2.2.7 Bewegingsmomentjes.....	6
3. Uitwerking thema: “Circus en muziek”	7
3.1 <u>Voorbereidend gesprek</u>	7
3.2 <u>Vakgerelateerde activiteiten</u>	8
3.2.1 Wereldoriëntatie.....	8
3.2.2 Lichamelijke opvoeding.....	8
3.2.3 Beeld.....	9
3.2.4 Muziek.....	10
3.2.5 Drama.....	11
3.2.6 Media.....	11
3.2.7 Nederlands.....	12
3.2.8 Wiskunde.....	12
3.2.9 Huishoudelijke activiteiten.....	12
3.2.10 Bewegingsmomentjes.....	13
3.3 <u>Projectvoorstellen</u>	13
4. Boeken en Websites	15
5. Het verhaal “Sol de mol”	18
	tem
	20

1. Voorwoord

Deze lesmap is opgebouwd rond de thema's "Mol" en "Circus en muziek".

Het stuk gaat in de eerste plaats over iets van jezelf willen tonen, maar niet durven. **Bang zijn om te tonen wat je kan en wie je bent (of juist niet)**. Het gaat over de taal van het hart: geraakt worden en zelf willen raken. In de voorstelling worden er **vrienden gemaakt, en krijgt men vertrouwen** in zichzelf en in de anderen. De personages hebben een droom en willen die ook verwezenlijken. Hoe moeilijk het ook kan zijn, toch gaan ze er voor, ze blijven doorzetten en geloven. Ze leren geloven in zichzelf, in hun eigen kunnen, ze leren hun eigen kwaliteiten ontdekken, versterken en verder uitbouwen.

De middelen, om dit tot uitdrukking te brengen zijn het **circus** en de **muziek**, met zijn shows, instrumenten, nummertjes. Dit maakt het geheel heel erg feestelijk. Daarnaast komt – beperkt – ook het thema **mol** aan bod.

Wij stellen voor om met de kinderen **vóór de voorstelling** te werken rond het thema "**de mol**". Zodoende kunnen de kinderen zich gemakkelijk inleven in het leven van "een mol" en zitten zij niet meer met vragen hieromtrent. Zij kunnen dan hun volledige aandacht richten op het circus- en muziekgebeuren en de bijhorende gevoelens, die vertolkt worden door de muziekinstrumenten en de mol.

Wij hopen van harte dat deze lesmap u van nut kan zijn. Wij zijn erg nieuwsgierig over de manier waarop en de mate waarin dit u heeft geholpen. Uw **reacties** en meningen zijn **heel erg welkom op**. (Contactgegevens onderaan de pagina)

We wensen jullie in ieder geval heel veel plezier en inspiratie om er samen met de kinderen een fijne en misschien wel feestelijke verwerking van te maken!!

2 Uitwerking thema : “Mol”

2.1. Voorbereidend gesprek

Wat is een **mol**? Wat doet die allemaal? Waar leeft hij? Hoe ziet hij eruit ? Wat eten mollen? Wat doen ze in de winter? Als ze niet goed kunnen zien, kunnen ze dan goed horen, voelen en ruiken ??? Hoe groot zijn ze ? Leven ze samen of leven ze alleen in die gangen? Hoe ontstaat een molshoop nu juist ?

Mollen zijn eigenlijk bijna blind en leven onder de grond. Ze graven er gangen en holletjes. De aarde, die ze uit de gangen graven, komt terecht boven op de grond, waarop wij lopen. Dat zijn dan de molshopen, die je soms kan zien op een grasveld. Mollen hebben hele grote voorpoten met scherpe nagels, deze hebben ze nodig om te graven en de aarde achter zich te duwen. Onder de grond in een speciaal mollenhol worden de kleine molletjes geboren, deze zijn helemaal naakt en hebben de eerste tijd nog geen vachtje, daarom kruipen ze lekker dicht bij elkaar en bedekt mama ze met wat dons. Andere mollenhollen worden gebruikt om hun eten te bewaren. Ze eten wormen en insecten, die ook onder de grond leven.

(Wil je meer informatie hieromtrent, ga dan bij de websites over mollen kijken, blz 18)

2.2. Vakgerelateerde activiteiten

2.2.1 Wereldoriëntatie

- Ga op **onderzoek naar het leven van een mol**. Vraag wat de kinderen graag willen leren over de mol en ga het dan opzoeken in boeken, foto's, prenten, film's, op internet. Laat de kinderen een collage maken over hetgeen ze leren met verzamelde prenten, kopies, tekeningen, woordjes,
- Maak mollandgangen en molshopen met aarde in de zandbak of maak een speciale mollenhoek, afgebakend met zwarte vijverplastic. Verzamel verschillende soorten materiaal, zoals schepjes, kruiwagens, emmertjes, vormpjes, En maak van de zandbak of de tuin een groots mollenparadijs.
- **Ontdekken van verschillende soorten materiaal**: In een zandbak zitten allerlei voorwerpen verstopt. Enkele kinderen graven om de beurten geblinddoekt als een mol een voorwerp naar boven. Ze voelen goed, proberen het voorwerp te benoemen en van welk materiaal het gemaakt is (hout, plastic, papier, steen, glas, metaal, stof, klei, ...) « Graven, graven, altijd maar graven ! »
- Maken van **molshopen, gangen, kamers**, bv. met klei, doeken en dozen, blokken, ... , in de bouwhoek of de knutselhoek.
- Spelen met **licht en donker**. Vb met een zaklamp op ontdekking gaan in donkere hoeken van de school, de kelder, in de verduisterde theatterruimte voor of na de voorstelling... . (voor oudere kinderen)

2.2.2 Lichamelijke opvoeding

- Blinde mollen hebben een ziend vriendje, die hen naar de overkant helpt.
- Een **molsoomloop** maken in de turnzaal (zie thema “circus en muziek”)
- Opdrachten met **kruipen** zoals mollen: de kinderen mogen enkel kruipen over de vloer (niet lopen, stappen). Kruipen **over** lage hindernissen, kruipen **onder** banken, tafels, Kruipen **door** tunnels, hoepels, het klimkader. Kruipen **rond** hindernissen zoals ballen, kegels, blokken,... . Kruipen **naar boven** en **naar beneden** op schuin geplaatste banken.
- Er kunnen ook **estaffettes** met kruipen gehouden worden. Enkele mollen nemen het tegen elkaar op om voor het eerst een afstand kruipend te overbruggen en hierbij een worm te bemachtigen, die aan de overkant ligt. Per groep zoveel mogelijk wormen verzamelen.
- **Mollenzoektocht** buiten: de kinderen zoeken hun weg dmv molshopen. Hierop kunnen pijlen staan die de richting aangeven. Tussendoor kan je dan enkele bewegingsopdrachten doen:
(Vb “Wat voel ik?, een molshoop van bladeren maken en die dan terug omver gooien en plattrappen, ...”. Eventueel kan er gewerkt worden met een bepaald voorwerp dat ze gaan zoeken tijdens de tocht. Vb de mol is zijn schep kwijt en kan niet meer graven. De kinderen helpen mee zoeken.)

2.2.3 Beeld

- Maken allerlei zandwerkjes:
Met evt. gekleurd zand in flesjes of op papier
gemengd met lijm op hard karton, als molshoop
- Met witte wasco op wit papier tekenen (lijnen en vlakken).
Daarna met zwarte waterverf overgaan → gangen en kamers van je mol verschijnen.
- Met klei een molletje maken: haal er prenten bij, zodat je eerst een mol kan bestuderen.

2.2.4 Nederlands

Taalspelletjes:

- **Goed of fout?**
 - De mol loopt in zijn hol.
 - De mol heeft kleine pootjes en een heel grote kop.
 - ...
- Fluisterend een **zin doorzeggen** en het laatste kind zegt de zin luidop. Vb« Sol de circusmol woont in een hol ! »
- **Echospel:** In een holle ruimte, holle gangen kan je soms een echo horen. Dit spel kan op de speelplaats of in de turnzaal plaatsvinden:
Aan elke kant van de zaal staat een groep. Een kind zegt een zin of een woord en de groep aan de overkant probeert dit zo goed mogelijk na te zeggen. Je kan dit als leidster tegenover de hele klasgroep ook doen met een eenvoudig kinderversje.

2.2.5. *Wiskunde*

- **Oefeningen met (scepjes) zand of aarde:**
 - Molshopen vergelijken, even groot, kleiner, groter.
 - Molshopen maken, van klein naar groot.
 - Twee gelijke hoopjes, vragen of er evenveel zand is in beide hoopjes en dan één hoopje platduwen en vragen waar het meeste zand is. Zo kan bepaald worden of kinderen al over behoud van conservatie beschikken.
- Werkblaadje met een **doolhof**. De kinderen zoeken de juiste weg van molshoop naar mollenhol.

2.2.6. *Huishoudelijke activiteiten*

Molshoop-gebakjes met chocolade. Ieder kan zijn eigen molshoopje maken

2.2.7. *Bewegingsmomentjes*

- Blinde mol wie staat er voor je? De blinde mol zit geblinddoekt op een stoel, een ander kind gaat voor hem staan. De blinde mol raadt wie voor hem staat.
- Blinde mol voelt en raadt de voorwerpen in zijn handen.

3 Uitwerking thema: “Circus en muziek”

3.1 Nabespreking

- Wie is er al eens naar een **circus** geweest? Wat heb je daar allemaal gezien en gehoord? Wat kon je in dit circus zien (vlaggetjes, gordijnen, kleurige lampjes, een circuspiste, een evenwichtskoord, gewichten, wip, confetti, vliegend en dansend balletje, podium, rode pluche sjaal, de sterkste man ter wereld, Bettie trompettie, dansende en grappige clown, een zangmol...)? Welke figuren zag je (directeur trom en cimbaal, Gaston de accordeon, Bettie trompettie, geel wormpje, sol de mol, circusassistent)? Welke kleuren zag je vooral in dit circus (rood, geel)? Waarom geel en rood? Waarom geen blauw?

- Welke **instrumenten** heb je gehoord en gezien? (muziekjes laten horen van trompet, trom, cimbaal, accordeon, zang). Heb je ook op de lichtjes gelet? Welke lichtjes heb je allemaal gezien? Waarvoor dienen deze? Zijn ze allemaal tegelijkertijd aan? Wanneer waren ze uit/aan? Wat is applaus en applaudiseren? Waarom doet men dat? Wanneer? Hoe?

<http://www.soun-effects-library.com/>

<http://www.digischool.nl/mu/leerlingen/mt/instrumenten/instrum1.htm>

<http://www.instrumentenweb.com/>

Andere gesprekje, die aan bod kunnen komen :

- **Wat kan jij goed of wat zou jij graag goed willen kunnen?** Een muziekinstrument bespelen, zingen, dansen, acrobatentoeeren uithalen, heel erg sterk zijn, alle sterren en planeten kennen... . En wat moet je dan doen, als je iets heel goed wil kunnen, vb als je gitaar wil spelen? Gaat dat vanzelf? Kan je dat alleen? Kan je dan morgen al heel goed gitaar spelen? Wat moet je dus allemaal doen, om iets te leren en goed te kunnen?

. Je moet al een instrument hebben en soms ook een speciale plaats, een zaal

. een leermeester, iemand die je gitaar wil leren spelen / ofwel heb je een heel goed boek en leer jij jezelf (boeken, internet, ...)

. ten slotte oefenen, oefenen en nog eens oefenen. Heel erg lang oefenen!!!

- Ben jij soms **bang** om iets te doen **als anderen naar jou kijken** (zoals Sol de mol)? Of misschien vind jij dat juist heel erg fijn, zoals Gaston? Durf jij meer als je alleen bent of als er veel mensen naar jou kijken? Is er iemand al eens heel erg bang geweest, toen je iets moest doen of zeggen, terwijl heel veel mensen zaten te kijken? (vb een nieuwjaarsbriefje voorlezen in de familie, oma-opa-optreden, ...) Wie zou er graag wel eens op een **podium** staan met een groot publiek erbij? Wie zou dat helemaal niet fijn vinden?

- Wie heeft er een **lievelingsprogramma**? Wie heeft er een lievelingszanger/ of –groep? Waarom vind je die/dat zo goed? Zou je zelf ook graag zo zijn/worden? Breng iets mee van je idool, een cd, een foto, een handtekening, En vertel eens wat je zo bewondert in die persoon?

3.2 Vakgerelateerde activiteiten

3.2.1 Wereldoriëntatie

- **Instrumentenmuseum** in Brussel bezoeken. Misschien ken je iemand, die instrumenten bouwt en mag je wel een keer langskomen.
- Waarneming van de verschillende soorten instrumenten. Hoe zien ze eruit, hoe klinken ze, hoe bespeel je ze?
- **Circusvoorstelling** bijwonen of bij een **circusschool** op bezoek. Er zijn verschillende circusscholen in Vlaanderen, waar je ook materialen kan lenen. Er bestaan ook voor kleuters workshops rond circus.
- Werken rond **gevoelens**: bang, blij, boos, verdrietig. (eventueel de “doos van gevoelens” erbij betrekken met spelletjes, maskers, prenten, popjes) Kleuters kunnen zelf nadenken over de gevoelens in het stuk, (ze hebben dan beter al rond gevoelens gewerkt, zodat ze een duidelijk beeld hebben over elk gevoel). Hier kan dan vb rollenspel rond gedaan worden, schilderen met kleuren, die bang, boos, verdrietig en blij goed typeren.
 - Sol is heel erg **bang** en durft niet te zingen als er iemand kijkt. Hoe merk je dat?
 - Gaston is heel erg **blij**, wanneer het eindelijk aan hem is! Hoe merk je dat? Doet hij iets speciaals of zegt hij iets speciaals, waardoor je ziet dat hij blij is?
 - Gaston is **boos** wanneer hij weer moet vegen en opruimen.
 - Sol is **verdrietig** wanneer hij denkt dat hij toch maar alleen een graafmol is en geen zangmol.
- ...

3.2.2 Lichamelijke opvoeding

Dansen met sjaals, zoals de mooie sjaal van Bettie trompettie:

Je geeft dmv spel de kinderen allemaal een sjaal. Je laat de kinderen op de tonen van de muziek bewegen met de sjaals, eerst vrij. Daarna geef je ze opdrachten zoals : bij de hoge tonen ga je zo hoog mogelijk zwaaien in de lucht. Bij de lage tonen, zwaai je de sjaaltjes heel laag bijna tegen de vloer. Als je muziek hoort met snelle tonen achter elkaar, laat je de sjaals ook heel snel dansen. Als je trage muziek hoort, dan bewegen de sjaals heel traag. Je kan dan deze ook gaan combineren. Snelle hoge tonen, of trage hoge tonen, Als de sjaals verschillende kleuren hebben, kan je ook spelen met de kleuren. Alleen de rode sjaals mogen dansen.

De **grote circusoefenschool** voor acrobaten: “Een circusomloop”

- Evenwichtslopen over Zweedse banken
- het lichaam laten balanceren op de lijnen op de grond
- van een springplank/ trampoline springen op een valmat, zoals Bettie trompettie.
- Klimmen op het klimrek, zoals Sol de mol naar de maan.
- Klauteren over plinten en banken.
- Koprollen maken.
- Oefenen met balletjes rollen over de grond, naar een specifieke plek (ter voorbereiding van jongleren).
- Balletjes gooien in een ton.
- Lopen op blikken.
- Springen door een hoepel (eventueel met crêpe-papier een brandende hoepel maken)
- Een wiebelplank op gekleurde pvc-buis en evenwichtsoefeningen doen.

Specifieke oefeningen op **balanceren**, zoals Bettie doet op het touw:

- Wie kan in evenwicht blijven op een verkleind steunvlak? Zoals enkel op de tenen, op de hielen, op één voet, één voet en twee handen, één voet en één hand, in zit (op zitknobbels zonder handen en voeten te laten steunen).
- Wie kan er gaan op een rechte lijn, een kronkellijn, een touw, op een hoepelrand, blokjes, bierviltjes. Wie kan over een smalle bank gaan? En als er op de bank pittenzakken liggen, waarover je moet stappen?

Springen, draaien en vallen zoals Gaston de Accordeon :

- springen van een bank, over pittenzakken, van een lage plint, op een trampoline, van de ene naar de andere hoepel
- rollen rond de lengte-as, een aantal meter lang. Wie is er zat?
- Al staand linten proberen te pakken, die boven je hoofd hangen, waardoor je hoog moet springen.
- Het breken van je val oefenen op matjes/ valmatten, Leren vallen, waarbij de kleuters leren hun zo klein mogelijk te maken, achterste naar achteren, buigen door de knieën, handen naar voor,

Bewegingsspel:

- **circusspel:** In de zaal worden hoepels in een kring gelegd. Er is één hoepel minder dan het aantal spelers. In het midden van de kring staat de **circusdirecteur** die **zegt** of aantoont **hoe de spelers zich moeten voortbewegen** (kruipen, huppelen, ...). **Op teken zoekt iedereen**, ook de directeur **een hoepel** op. Het kind zonder hoepel wordt de nieuwe directeur.

3.2.3 *Beeld*

- Maken van een **trommel**: Neem een ronde stevige kartonnen koker, die in verschillende stukken gezaagd wordt. Dan bevestigt men (best 2 lagen) stevig (inpak) papier bv. met stevige plakband. Vervolgens mooi versieren met verf.
- **Accordeonmannetje**: Neem een stuk afvoerbuis (van een dampkap of een droogkast), als het lijf. Voor het gezicht neem je een grote spons. Je bespreekt met de kinderen hoe ogen, neus, mond en oren en eventueel haar moeten staan. Met een dikke stift laat je hen de zintuigen erop tekenen. Vervolgens kan men er het haar (wol, lintjes, onbewerkte schapenwol, ...) op kleven. Om het gezicht meer vorm te geven kan er hier en daar een stukje spons verwijderd worden met de schaar. Voor de ogen kan men bv. knopengebruiken, als neus bv. isomo-bollen
- **Experimenteel met rood en geel**: Verven met vingers op stof, plaatsen van lampjes erachter, zodat je circussfeerlichten krijgt in de klas. Je kan er op voorhand al mooie vormen op tekenen.
- Mooie **hoeden** maken met glitter
- Mooie **Molluardi-capes** maken
- **Clowns**: lijfje en daaraan armen en benen maken met muizentrapjes.
- Een **kijkdoos** met daarin een circuspiste en allerlei kleine papieren figuurtjes. (groepsactiviteit)
- **Affiche** maken
- **Grime**: schminken van clowns, directeurs,

3.2.4 *Muziek*

- **Liedactiviteit**, “ik heb een stem, een schepgitaar, ik kijk naar voor, “t publiek is daar! Worm, wortel, toverknoel, ik ben een echte circusmol”
 - **Ritmiek**, “mijn benen zijn mijn trom van je rombombom en draai je handjes nog eens om.” Hierbij wordt “benen” telkens door een ander lichaamsdeel vervangen. kinderen geven ook suggesties.
 - **Trommel-echo**: De leidster doet een eenvoudig ritme, de kinderen doen na. Als je merkt dat het goed gaat, doe je een moeilijker ritme. Dan kan ook een kind de tromdirecteur zijn en een ritme voordoen, de anderen proberen juist hetzelfde ritme te reproduceren.
 - **Applaudiseren** : snel, traag, kort, lang. Hiermee tal van spelletjes :
 - Een **applausmeester**, die bepaalt wanneer geapplaudisseerd wordt, hoe hard en hoe lang. Applaudiseren met 2 vingers.
 - In een cirkel **doorgeven van applaus**. Je geeft een klap door aan je buur, die de klap op zijn beurt weer doorgeeft aan de volgende, zo de cirkel rond. Variaties: je kan de klap ook terugsturen naar dezelfde buur, zodat ze in de andere richting gaat. Je kan de klap doorgeven aan een willekeurig iemand uit de cirkel. Je kan ook twee klappen doorgeven of een eenvoudig ritme.
 - **Iemand die applaudiseert verstoppen** in de klas, iemand anders gaat hem zoeken. Eventueel in de kring met iemand, die geblinddoekt is. Alle kinderen applaudiseren met 2 vingers. Er is maar één iemand, die met de volle handen klapt. De geblinddoekte luistert en probeert uit te vinden, waar die zit en wie het is, door te voelen.
 - Een kleine gemaakte handpop, zoals **Gaston de accordeon, deze danst op het ritme van de trommels**. Als Gaston traag en stilletjes beweegt, dan spelen de kinderen ook traag en stil, als Gaston snel en hevig beweegt gaan de trommels ook snel en harder. Als Gaston niet beweegt, dan zwijgen de instrumenten.
 - Spelletjes rond **stem en ademhaling**. Wat doe je met je stem? Zachtjes fluisteren, roepen, zingen, iets voorlezen, iets vertellen, een kreet slaken bij het verschieten of bij verwondering, Om je stem te gebruiken is de ademhaling en je houding erg belangrijk!
- Ademspelletjes:**
- wegblazen van pingpongballetjes op een tafel, blazen in een glas met een rietje tot er bellen ontstaan,
 - Zolang mogelijk op uitademing leuke woorden zeggen, die eindigen op een klinker, zoals: Amerika, ei, choco, rijstebrij. De laatste klinker blijft zo lang als mogelijk naklinken. Kinderen brengen zelf woorden aan.
 - Variatie bij uitstoten van klanken, zachtjes kloppen op verschillende delen van het lichaam. Wanneer bibbert de klank het meeste? Dit kan ook per twee.
 - Van je buik een dikke ballon maken, door heel diep in te ademen. De adem vasthouden en zo rondlopen. De leidster loopt rond en prikt in de ballonen, waardoor deze leeglopen. Ook de wangen kunnen dienen als ballonen.
 - Wie kan er al een echte ballon opblazen?
- De kinderen bekijken verschillende **instrumenten** of eventueel afbeeldingen hiervan (trompet, trom, cimbaal, accordeon, piano, gitaar, ...) en horen bij elk instrument de

juiste klanken. (zie 5 Websites) Dan luisteren de kinderen naar de **muziek en raden welk instrument** hierbij hoort, eerst doen ze dit nog met de afbeeldingen, later worden deze weggelegd en geven ze gewoon de juiste naam. Hierbij kunnen ook bewegingen gedaan worden, zoals denkbeeldig een trompet bespelen met de vingers voor de mond, slaan op de trom, bespelen van de piano, gitaar spelen, accordeon,

- Muziekhoeke maken in de klas
- Orkestje met een dirigent.
- Je verzamelt verschillende soorten muziek, gespeeld door verschillende soorten instrumenten. Elk muziekje roept een bepaalde sfeer op, dat kan gaan van heel licht en vrolijk tot zware, dreigende muziek. De kinderen verwoorden wat ze horen, welke instrumenten en wat ze voelen. Worden ze vrolijk van de muziek, bang, verdrietig, Waar denken ze aan als ze deze muziek horen? Laat ze tekenen, terwijl ze luisteren naar de klanken. Misschien kan je er een passend verhaaltje bij verzinnen, samen met de kinderen. Maak wat ruimte in je klas en laat ze spontaan bewegen op de muziek. Hoe beweeg je op muziek, die heel licht en vrolijk klinkt ? Wat doet je lichaam op muziek, die zwaar en angstaanjagend klinkt ?

3.2.5 Drama

- Neem een bepaalde **scène** uit de voorstelling (zie : 5. verhaal “Sol de mol”), die de kinderen heel tof vonden. Deze probeer je samen met de kinderen **na te spelen**. Vb de scène waarin Gaston de gewichten moet opruimen.
 - o Je praat eerst deze scène goed met de kinderen door. Wat gebeurde er ? Hoe voelde Gaston zich ? Wat wil hij eigenlijk graag doen ? Wie zegt wat er moet gebeuren ? waarom ? ...
 - o Je maakt samen met de kinderen een circuspiste, vb gewoon met stoelen in een cirkel en je hebt een piste.
 - o Je hebt drie personages : de circusdirecteur, Gaston de accordeon, de circusassistent en daarnaast nog het publiek. Eerst gaan we allemaal samen de directeur nadoen. Hoe is die ? Hoe kijkt die? Hoe beweegt die? Wat zegt die? (zo voor elk personage) Hierbij klapt de leidster af en toe in de handen, waardoor iedereen bevriest. Zo kan je even eens goed naar de kinderen kijken, hoe ze staan en wat ze uitdrukken.
 - o Je zorgt dat je voor elk personage ook een specifiek attribuut hebt (cicusassistent een vestje, de directeur een hoed, Gaston een gekke neus, ...) Dan kies je 3 vrijwilligers, die spelen. Als de leidster in de handen klapt dan bevriezen de spelers en worden de plaatsen ingenomen door 3 andere kinderen.
 - o Achteraf vraag je aan de kinderen wat er goed ging, wat moeilijker was,
- In de **spotlights (evt. met micro)**: zet een grote spot in je klas en elke dag mag er een vrijwilliger een klein “actje” voorbrengen, vb tijdens de afsluitkring van de dag. (Dat kan gaan over een speciale creatie, trucje... die een kleuter maakte en graag wil laten zien of vertellen. Eventueel kan er een beurtrol voor gemaakt worden als dit heel populair is.

3.2.6 Media

- stemmetjes, gezang opnemen op dictafoontje ...
- zingen met een micro

3.2.7 *Nederlands*

Gedichtje:

“Dag trompet, rettekketet
 en dag trom, rombombom
 en de fluit ?
 wat komt daar nou uit ?
 Fwiet, neen dat klinkt zo raar... .
 Maar wacht even, hoe klinkt de gitaar?
 Van je tsjing, poing, tsjing, tsjing, bem.
 ...
 Eigenlijk hoor je gewoon mijn stem.”
 (Lies Steeno)

Taalspelletjes

- **rijmwoordjes** zoeken zoals bollie wollie, krollie, lollie, sollie, Bettie trompettie confetti,
 Gaston de accordeon, trompet rettekketet, trom rombombom,

- Taal-denkoefeningen:

Luister naar het verhaaltje en verbeter de **volgorde van de zinnen**:

- Op het plein staat een circus .
 - De clown maakt gekke sprongen en valt.
 - De mensen gaan binnen
 - De mensen gaan terug naar huis.
 - De directeur kondigt de clown aan.
 - Het publiek geeft een groot applaus.
- **Wat is er verkeerd** in het verhaal ?
 (kinderen zeggen wanneer ze een zin horen die niet klopt)
 bv:
- De trompet zegt rombombom
 - En daar komt de trom.
 - Een hele stoet van acrobaten zwemt door de zaal.
 - En toeters rinkelen, belletjes blazen,
 - Ja, wat een ongelooflijk kabaal!

3.2.8 *Wiskunde*

- Strepen van een circusgordijn tellen,
- Wanneer is Gaston ‘t grootste, kleinste, even klein,.. .
- Rekenen hoeveel mensen in de circustent kunnen zitten, hoeveel palen de tent heeft, hoeveel inkomstkaartjes er gemaakt moeten worden,
- Vormen: ronde hoepel, tent in de vorm van een kegel,
- Instrumenten vergelijken: Welk instrument klinkt het luidst, welk is het mooiste, welk is het grootste, het kleinste, welke zijn even groot,

3.2.9 *Huishoudelijke activiteiten*

- Vegen en opruimen zoals Gaston de accordeon of beter toch niet ??
- Roodgele-strepen-taart maken.

3.2.10 *Bewegingsmomentjes*

- De circusdirecteur staat geblinddoekt in de kring. De spelers dansen om hem heen tot hij « stop » roept. Op dit ogenblik wijst hij een speler aan die het geluid van een dier moet maken. De directeur moet raden wie het geluid maakt.
- Uitbeelden van een muziekinstrument.

3.3 projectvoorstel

Een grootse **circusvoorstelling** op poten zetten.

- De kinderen denken na en vertellen dan wat ze graag eens zouden doen of tonen aan anderen (gitaar spelen, liedje zingen, een trucje doen, heel hoog springen over een doos, ...) Misschien willen sommige kinderen ongeveer hetzelfde doen, dan kunnen ze een groepje vormen. Vb: Een aantal kinderen willen iets met muziek doen, deze kan je samenbrengen in één groep.
- Ze kunnen hierover individueel een tekening, schilderij, kleiwerkje maken... . Dit om ze even te laten stilstaan wat ze nu precies willen.
Ze brengen tijdschriften, boeken, prenten, een CD... mee over hun keuze.
In de kring kan ieder zijn materiaal laten zien en hierover vertellen.
- Een **collage** maken, met in “t midden groot het woord “CIRCUS”.
Ieder (groepje) zoekt een bepaalde **naam** en een **prent** voor zijn **nummertje**.
(vb een prent met muzikanten voor het muziekgroepje)
- Deze **namen en prenten** worden rondom het woord circus geschikt. De kinderen schrijven er ook hun naam (of symbooltje) bij. Zo weet elk kind goed voor welk nummertje hij gekozen heeft en wie er eventueel bij hem in hetzelfde groepje zit.
- **oefenen alleen of met de juf** (Evt. een opvallende magneet bij het groepje dat aan de beurt is om te).
- Er kunnen **hoeken** gemaakt worden in de klas, om te oefenen. elk groepje apart en de rest doet iets zelfstandigs. Dat hangt er een beetje vanaf wat bij jou in de klas werkt.
(vb het muziekhoeke: zingen, gitaar, ..., circuskunstenhoeke :iets zwaars optillen, balletje laten verdwijnen, ...)
- Ze denken ook na wie ze willen **uitnodigen**, wie mag komen kijken naar het circus (andere klassen, ouders, de plaatselijke bejaarden van het tehuis, ...???)
- **waar** zal men spelen ?
- Als ze weten wie er komt, waar en hoe, dan kunnen ze denken over hoe alles te **organiseren**. Hoeveel mensen zullen er zijn, dus voor **hoeveel zitplaatsen** moeten we

zorgen (tellen). Hoeveel **inkomkaartjes** moeten we maken. Hoe deze mensen uit te **nodigen** ? Hoe maken we de **affiches**, wat moet daar juist op (plaats, data, wat), waar hangen we de affiches?

- Kinderen leren **applaudisseren**, wanneer, hoe waarom.
- **Dramaoefeningen**: hoe doet de directeur, hoe doet een clown, wat doet de acrobaat? Hoe praten die? Hoe lopen die? Wat zeggen die? Leren presenteren en aankondigen op enthousiaste manier van een show.
- **Kleding**: Wat doen de kinderen aan tijdens hun nummer?

De **kinderen kunnen aan de slag** :

- vlaggetjes maken,
- roodgele repen scheuren en aan elkaar maken,
- inkomstkaartjes maken
- een affiche maken en versieren
- mooie hoeden
- kleurige lintjes aan “n stokje
- attributen maken, afhankelijk van de kinderen hun acties.

Op het einde van het project heb je als **apothese** een grootse voorstelling:

- Er zijn misschien clowns, die buiten even rondlopen met toeters en bellen, dat het circus gaat beginnen. « KOMT DAT ZIEN ! KOMT DAT ZIEN !!! »
- Er zijn kinderen, die aan de inkomstbalie kunnen zitten en de kaartjes knippen.
- Iemand die de directeur wil zijn van het circus.
- Kinderen die een mooi lint aan de circusbezoekers geven om mee te zwaaien tijdens de voorstelling, wanneer ze iets knap vinden.

Als iedereen dan zijn plaatsje heeft gevonden kan het circus echt beginnen!!!!

Suggestie: In dit boek staan heel wat leuke ideeën om te jongleren, de clown te spelen, een voorstelling te geven met kinderen van 4 tot 12 jaar!!

“Het grote circusboek voor de clown, jongleur en acrobaat in de dop” van Frédérique Krings en Nancy Pierret.

4. Boeken, websites

Om deze links voor u en uw collega's zo actueel en nauwkeurig mogelijk te houden, vragen we u om ons evt. dode linken melden, maar ook nieuwe door U gevonden linken.

Circus

Prentenboeken:

- "Circus Ondersteboven", Duplaix G., ISBN 9054447389
- "De circuschool" Billioud J-M., ISBN 9056474448, tot 6 jaar
- "Dribbel naar het circus", Hill E., ISBN 9041002553, vanaf 2 jaar
- !!!"Het muizencircus" Marianne Federova!!!
- "Clown Nino" Eric Battet
- « Bodo en de circusmuzikanten » Hans de Beer en Serma Romanelli
- « Circus » Dick Bruna
- "circus" Spier
- "Vijf vette circusvarkens" Nillson
- "Een clown in de lucht" Moers
- « De muis en de olifant » Hoppe
- « Pien, de saaiste clown ooit gezien » Thorn Stein
- "De clown zei nee" Mischa Damjan, ISBN 9055791520
- « Circus Bollebrood » Kristien Aertssen, ISBN 902583020
- "Olivia Redt het circus" Ian Falconer, ISBN 902161684
- "Casper de clown, Maura Fazzi en Peter Kühner, ISBN 905579385
-

Informatieve boeken:

- « Circus spelen » Alfaenger
- "Het grote circusboek, voor de clown, jongleur en acrobaat in de dop » Frederique Krings en Nancy Pierret, 9030317493
- !!«Stap voor stap het circus in » Frederique Krings en Daniel Bron, ISBN 9030313501 (een aanrader, als je een circusvoorstelling of-project op poten wil zetten!!)
- "Het circus" mini informatie- reeks

Websites:

- www.lesidee.nl
<http://www.digischool.nl/po/community12/?page=costum&file=circus.html>
(werkblaadjes ivm. lezen, schrijven, wiskunde; kringactiviteiten; spelactiviteiten; constructieve activiteiten; excursies, ...)
- wiskundige lesideeën: <http://users.belgacom.net/bn619605>
- circusboek: <http://www.sunside.nl/users/digijuf/hoeken1/circus2.htm>
- prentjes circus: <http://www.jufsanne.com/circus/circus.pdf>
- Lesideeën circus voor kinderen : <http://home.pi.be/~xavierke/circus.html>

Bang zijn- Durven

Prentenboeken:

- « Durf ik » Greet Bosschaert, ISBN 9068227149
- "Floris overwint zijn angst" Nadine Brun, ISBN 903039949X

Zingen

Prentenboeken:

- « Igor, de vogel, die niet zingen kon », Kitamura S., ISBN 9056471171, tot 6 jaar
- « Kleine walvis kan niet meer zingen », Evans F., ISBN 9053415610, tot 6 jaar
- “Zingen is leuk” +CD, 9077455302

Muziek

Prentenboeken:

- “Brammert en Tissie/ straatmuzikanten », Vincent G., ISBN 9030395249, tot 6 jaar
- « Waar is de wonderboom », Wever H., 9077455078
- “Knutselen voor de kleintjes/ instrumenten”, Wouwer B. vande, ISBN 9030319046
- “muziek” (reeks: mijn eerste ontdekkingen), ISBN 9054833211
- “Wij hebben een orkest”, Bruna D., ISBN 9073991935
- “Henkie met de hoorn » (met cd) Bechdolt J .
- « Oude vrouw Holle”s hond leert spelen » Yohn Yeoman en Quentin Blake, ISBN 9032103636
- “Kaboutermuziek”, Francine Oomen, ISBN 9024291488
- “Oehoe ratel retteketet tsjin boem pling! » Aby Hartog, ISBN 9052473331
- “Frederic speelt muziek” Pierre Coran en Gabriel Lefebvre, ISBN 9030311029
- “Do re mi” Dominique Maes, ISBN 9068227351

Informatieve boeken:

- “Ik leer luisteren naar muziek” Elena Cassina en Rozer Capdevilla, ISBN 9030311983
- « Stap voor stap, speel het klaar, een gids voor het maken en bespelen van eenvoudige muziekinstrumenten” Helen Drew.

Web sites :

- <http://www.digischool.nl/po/community12/?page=costum&file=kinderboekenweek.html>
- Montessori muziek en geluidsmaterialen:
<http://www.montessorigoes.nl/mm/gehoork.htm>
- Alle mogelijke geluidseffecten gratis te downloaden : <http://www.soun-effects-library.com/>
- Muziekles « de poppenmaker » :
<http://www.sunside.nl/users/digijuf/muziek1/poppenmaker1.htm>
- Muziekles, kijken met je oren :
<http://www.sunside.nl/users/digijuf/muziek1/klankduur1.htm>
- Alle mogelijke instrumenten met foto en geluidsfragment, systematisch ingedeeld
<http://www.digischool.nl/mu/leerlingen/mt/instrumenten/instrum1.htm> en
<http://www.instrumentenweb.com/>
- Iets meer gedetailleerde beschrijving van en uitleg over de instrumenten, voor iets oudere kinderen, evt. In muziekscholen:
<http://users.pandora.be/dirk.viaene/muziek1.htm>

Mol

Prentenboeken:

- «Ik wil de maan » Jonathan Emmet
- « Over een kleine mol die wil weten, wie er op zijn kop gepoept heeft » Holzwarth, Werner

Websites:

- BM (bekende mol op Nederlandse TV): <http://www.schooltv.nl/koekeloere/index.jsp>
- Mollensite: <http://www.wroet.nl/>
- Het leven van een mol : <http://home.quicknet.nl/qn/prive/pcg.visser/mol/tekst1.htm>

Allerlei

Websites:

Activity pagina's : circus/ muziek/mollen

- <http://www.bry-backmanor.org/actpag243.html>
- <http://www.bry-backmanor.org/actpag228.html>
- <http://www.bry-backmanor.org/actpag229.html>
- <http://www.bry-backmanor.org/actpag242.html>

5 Het verhaal “Sol de mol”

1. *Graven, graven altijd maar graven!*

Een gewone werkdag uit het leven van “sol de mol”. Hij schept en graaft tot het donker wordt. “Graven, graven, altijd maar graven.” Dan besluit hij dat het tijd is om naar huis te gaan. “Gedaan met graven!”

2. *Mijn mollenhol*

Hij duikt zijn molshoop in, en gaat door verschillende gangen en kamers (de speelgang, de slaapgang, ...) naar zijn mollenhol. Daar aangekomen is hij best wel moe van het zware werken.

3. *TV*

Vanuit zijn luie zetel beslist hij TV te kijken. Maar... wat doet die TV raar? Na een aantal pogingen om hem aan te zetten, kan hij nog net zijn lievelingsprogramma met zanger Molluardi zien. Enthousiast zingt hij mee tot de TV het weer laat afweten. Even is hij teleurgesteld, maar dan heeft Sol een briljant idee. Hij gaat zich gewoon verkleden, helemaal zoals Molluardi, met een gouden hoed, een gouden jas en een schepgitaar. En de zetel..., die doet dienst als podium. ... Wacht even, hoor, voor het verkleden toch nog even kijken of er iemand in de buurt is, die hem zou kunnen horen of zien. De kust is veilig, daar gaat ie.

4. *Plaatje op.*

Swingend op de zetel met zijn schepgitaar, zingt hij mee met het plaatje. Na zijn opvoering springt hij voldaan en tevreden van de zetel, tot hij een vreemd stemmetje hoort. Een gele worm komt piepen en wil nog meer horen. Een ogenblik voelt de mol zich gestreeld in zijn ijdelheid, maar dan begint hij te twifelen aan zichzelf. Verdrietig zegt hij dat hij dat niet durft en kan als er iemand kijkt.

5. *Boem boem*

Plots wordt hij opgeschrikt door luid gebons boven zijn hoofd. De tweede maal komt er dwars door zijn huisje een paal. “Die paal moet hier weg!” Hij trekt en trekt en valt bijna op de grond door een derde bons. “Nu is het genoeg, ik wil weten wat dat is!” Met zijn graafhelm op, gaat hij door gangen en kamers terug naar boven, tot bovenop zijn molshoop. En inderdaad daar steekt een paal in de grond, een paal net zoals in zijn huisje. “Die paal moet hier weg.” Hij schept en graaft rond de paal, tot hij kleurige vlaggetjes in het oog krijgt. Daar in de verte zijn ze iets aan het bouwen met lampjes, kleuren en vlaggetjes. “Dat wil ik zien!”

6. *Het circus gaat beginnen!*

De circustent wordt rechtgezet. “Komt dat zien, komt dat zien, circus op het circusplein, met grootse artiesten en mooie muziek.” Sol gaat kijken en piept achter het gordijn. “Ze gaan beginnen!” Binnen in het circus verschijnt de circusassistent, die de piste schoonveegt.

7. *De sterkste man ter wereld!*

De circusassistent ruimt plaats voor de directeur, die roffelend en trommelend op het toneel verschijnt, voor de aankondiging van: “de sterkste man van heel de wereld ... IKKE!!” De directeur heft de twee zware gewichten tot boven zijn hoofd. Na gretig ontvangst van applaus, wil hij het volgende nummer aankondigen. Oeps, secondje: er moet nog opgeruimd worden. Dit is een karwei voor Gaston, de accordeon. Gaston hoopt dat het aan hem is, dat hij eindelijk zijn nummertje mag opvoeren. Gaston is dan ook geweldig teleurgesteld, wanneer blijkt dat hij de gewichten moet opruimen. Hij is kwaad en wil de circusassistent voor dit karweitje laten opdraaien. Die laat zich niet commanderen. Maar Gaston heeft al een ander

plan beraamt. “Aha, tenen!! En als die gewichten nu eens toevallig op de tenen van de circusassistent vallen ??”

8. *Bettie trompettie*

De directeur vind het nu welletjes en kondigt na het klaarzetten van de wip en de bal, het prachtige, mooie nummer aan van : Miss Bettie trompettie !!! Een dansende trompet brengt het publiek in vervoering met haar sprongetjes op de wip, het vangen van een bal en het dansen op de koord.

9. *Vegen*

“Zo na dit wondermooie nummer is het tijd om te.... Vegen! GASTOOOON!” Gaston hoopt dat het nu *eindelijk* aan hem is. Maar nee hoor, hij moet vegen. Boos veegt hij de piste. Als niemand hem aankondigt zal hij het zelf maar doen. “...en hier is hij dan eindelijk: GASTON DE ACCORDEON!!!” Helaas wordt hij tot tweemaal toe onderbroken door rondvliegend zand en een vreemd geluid, dat komt van uit dat holletje daar !” Nieuwsgierig, maar ook een beetje bang gaat hij kijken en roept: “Je maakt alles vuil!” Geïrriteerd, omdat een stem uit het holletje zegt dat **hij** alles vuil maakt, verlaat Gaston de piste. De circusassistent komt nog even kijken en sluit het circus af.

10. *Sol in het circus.*

Het is donker in het circus, vanachter het gordijn durft Sol eindelijk tevoorschijn komen. Lampjes heten hem welkom. Helemaal alleen in het circus, misschien durft hij het zingen dan toch. Na enkele voorzichtige klanken, zingt hij midden op de circuspiste. Helemaal alleen ? Gaston springt tevoorschijn en wil meer horen. Sol wil proberen, maar hij mag niet kijken. Gaston kijkt toch en Sol is ontzet, boos. Toch weet Gaston hem terug te overreden, door grapjes en vraagt vanaf waar hij mag kijken. “Vanaf Hier?” Uiteindelijk belandt hij bovenaan achter het circuscordijn. Sol moet zelfs eerst zoeken waar Gaston is. “Komaan zingen” Sol neemt de micro en begint zijn lied. “Ik heb een stem, een schepgitaar. Ik kijk naar voor. Het publiek zit daar. Worm, wortel, toverknol, ik ben een echte circusmol !” Gaston is de eerste voor wie sol de mol durft zingen. Hun vriendschap groeit. ”En nu is het aan jou” zegt Sol. Gaston kan het bijna niet geloven... . “Is het eindelijk aan mij ? ? ? ? ”

11. *Het is eindelijk aan ...Gaston!*

“MUSIC MAESTRO!!!!” Opgewekt en blij danst Gaston door de piste, heel dynamisch vol energie. Zelfs in de lucht draait en kronkelt hij op de tonen van de accordeon. Zijn neus wordt groter en groter en dan.... . De muziek stopt, Gaston zweeft boven in de lucht en hij valt op zijn hoofd naar beneden. Sol is in paniek. “Gaston?... Gaston?... Die is toch niet...?” “GEFOPT!!!” De muziek springt terug aan en Gaston gaat ongestoord verder met zijn nummer.

12. *Gaston gaat de directeur halen.*

Na afloop is het terug de beurt aan Sol. Maar een echte zangmol, die heeft ook een podium. Hij klautert op een hoog podium en zegt tegen Gaston, dat hij mag kijken, want hij is zijn vriend. Gaston is zo opgewonden en in zijn enthousiasme gaat hij dadelijk de directeur halen, zodat Sol ook in het circus kan meedoen.

“NEE, NEE, niet de directeur!!!! Roept sol hem nog angstig na, maar Gaston is al weg. De moed zakt hem tot in de schoenen en stilletjes druipt hij af. “Ik ben nog geen echte zangmol, Ik ben alleen maar een echte graafmol!” Sol gaat terug naar zijn molshopen. Hij snikt en snift en is diep verdrietig.

13. *Oefenen met publiek*

De maan komt op en Sol ziet het nauwelijks. Hij piekert en is nog steeds in gedachten verzonken, omdat hij zo graag wil zingen. “Maar wacht eens even, ik moet gewoon oefenen, wanneer er heel veel kinderen kijken!” Het publiek wordt uitgenodigd om Sol te helpen, eerst mogen ze kijken met twee handen voor de ogen, dan met één hand en ten slotte met twee handen op de rug. Sol is uitzinnig. “Het lukt!! Ik ben wel een echte zangmol ! Hé maan, heb jij het ook gehoord?”

14. Op de maan tussen alle andere sterren

Een laddertje zakt van de maan naar beneden. "Zou dit voor mij zijn ?" Sol klimt naar boven op zijn hemels podium, als een echte zangmol tussen alle andere sterren. Hij zingt voluit. Gaston verschijnt en vraagt of hij samen met hem mee wil in het circus. “SAMEN IN HET CIRCUS!!!” Natuurlijk wil Sol dat!

15. Een echte zangmol in het circus

“En hier komt dan de enige echt zangmol, SOL de MOL Voor het eerst in ons circus FANTASTICUS ! Geef hem een groot applaus!” Sol zingt en swingt de pannen van het dak, eindelijk als echte zangmol in het circus!!!!

